

חבית פרק שנים ועשרים שבת

קמדר.

עין משפט
נר מצוה

א ב מ"י פ"י מהלכות
טומאות אובלן הל"ג:
א ג מ"י פ"א ט"א הלכה ב
ופ"י הלכה יג:

רבינו חננאל

אמרו לו זיתים וענבים
ויכוחו שהמשקין היוצא
מהן לרצון טמאין. פי'
מקבלין טומאה, מפני שהן
משקין והמשקין אין צריכין
הכשר, ושלא לרצון טהורין
כלומר אובלן הן, וכיון
שלא הוכשרו אינן מטמאין.
ובאנו להעמיד משנה זו
לרצון דניחא ליה, שלא
לרצון בטמא, להודיע כי
אפילו זיתים וענבים דבני
חטיבה נינהו טמא אכול
הן, וכ"ש תותים ורמונים.
ואמרין לא, פירוש לרצון
דמתיבתא בטמא וכל סתם
משקה הוא חשוב, ופירוש
חטיבה נינהו טמא אכול
בפירוש שאין רצונו להוציא
מהן משקין. איבעית
(תמא) [אמא] שאני סלי
זיתים וענבים כיון שהסלין
לאו בני קיבול משקה הן,
דבר ידוע הוא שכל משקה
השותת מהן לעפר (ו)הולך
והוא לאיבוד, כאילו
מטיקרא הפקדון ושאינן
חובין, ולפיכך הן טהורין.
חוב איתן לפרושי דרבנן
מודו ליה ל' יהודה בשאר
פירות מיהא דתניא טוחטין

(א) מנאן שיין עוד לעמוד
הקודם, (ב) [מנדבך בנ],
(ג) [גדה טו], (ד) ע"כ שיין
לעמוד הקודם.

הגהות הב"ח

(א) תוב"ד"ה מחמיר וכו'
שדמה טהור. כ"כ ובתוספות
יו"ט טוף מנ"ס מכשירין מתרין
קשיא וז' דבאמת דם בטהור
לשתייה מכשיר כמו חלב שהיה
לשתייה ע"כ מוכרח לומר
מנ"ס הקדמון והחלב לרפוא'
ע"פ: (ב) ד"ה לא לרצון וכו'
לא ניחא לי תניא כ"ל ואות
ד' נמחק: (ג) בא"ד המירו
לה למגע טמא מת:
(ד) בא"ד אמר רבא בר אבהו
שיקב בתקופה: (ה) בא"ד
וקאמר דלא ניחא ליה טהור:

שדס מגפסה. של אשה אם נגף רגלה או ידה וכל חצורה שלא
מננה דם כדאמר צפרק דם הגדה (גדה דף נה:): דם חללים דהיינו
דם הרוב קרוי משקה שנאמר ודם חללים ישמהו ודם מגפתו מפרש
התם דדם חללים הי' דמה לי קטליה כוליה מה לי קטליה פלגא
וחלב דם מגפתו דדם נעקר ונעשה
חלב^א ודם מגפתו סתמיה שלא לרצון
הוא וטמא: **יטמא חלב הבהמה**
שלא לרצון. בתמיה שהרי דם
מגפתו טהור דבהמה לאו בכלל חלב
הוא, ומיהו דם שחיטה מכשר משום
דאיתקש למים דכתיב (דברים יב)
על הארץ תשפכנו כמים: **י" מחמיר**
אני בחלב. לטמא אף שלא לרצון
מנדם: **שהחולב** לרפואת הבהמה
שלא זיקקה חלבה טמא דהא לרצון
הוא והמקין דם לבהמה לרפואה
טהור דלם מגפתה היא והואיל
והחולב לרפואה טמא אף הנוטף
שלא לרצון טמא: **אמרו לו.** אינו
דומה שלא לרצון ליוצא לרצון שהרי
סלי זיתים וענבים ויכוחו שהמשקה
כו: **שלא לרצון בטמא.** וקמתי
טהורין דלא חשיב משקה אי רבי
יהודה קאמר לה קשיא ואי רבנן

מחמיר אני בחלב מברם שהחולב לרפואה
טמא והמקין לרפואה טהור אמרו לו סלי
זיתים וענבים יוכיחו ישהמשקין היוצאין
מהן לרצון טמאין שלא לרצון טהורים מאי
לאו לרצון דניחא ליה שלא לרצון בסתמא
ומה זיתים וענבים דבני חטיבה נינהו
שלא לרצון ולא כלום תותים ורמונים דלאו
בני חטיבה נינהו לא כ"ש לא לרצון בסתמא
שלא לרצון דגלי אדעתיה דאמר לא
ניחא לי ואיבעית אימא שאני סלי זיתים
וענבים כיון דלאיבוד קיימי מעיקרא אפקורי
מפקרי להו אשכחן ר' יהודה דמודי לרבנן
בזיתים ובענבים רבנן דמודו ליה לרבי
יהודה בשאר פירות מגלן דתניא סוחטין
בפגעין

קאמרי כל שכן טהורין לרבי יהודה דהא מידי דלרבנן משקה הוא לרבי
יהודה לאו משקה הוא וכ"ש מידי דלרבנן לאו משקה והשתא ומה
זיתים וענבים כו'. והוא הדין מני למירמי נמי זיתים וענבים אזיתים
וענבים דקמתי לעיל דמודה בהו רבי יהודה דאף לאובלן היוצא מהן
אסור אלמא הא אלימא ליה לאקשוי דמותים ורמונים דלאו בני חטיבה
נינהו קמתי לעיל דקמס אסור והכא קמתי דאפי' זיתים וענבים סתמא
לאו למשקה: **דגלי דעסיה.** בהדיא ואמר לא ניחא לי והוי גילוי דעתא
טפי מהכניסו לאובלן: **ואיבעית אימא שאני סלי זיתים וענבים וכו'.**
ודווקא נקט סלין שהמשקה הנוטף מהן נופל לרצון והולך לאיבוד
הלכך סתמא לא ניחא ליה: **אפקורי מפקרי.** למהו משקה. אבל
שאר כלים אפילו תותים ורמונים אימא לך סתמא למשקה:
בפגעין

דקמתי בצולוהו צאשה ובהמה זיתים וענבים מיירי בכל ענין בין
מסתמא בין אמר לא ניחא לי: **תותים ורמונים דלאו בני חטיבה**
נינהו. תימה לי מאי קשה דילמא הא דתניא לעיל גבי תותים
ורמונים למשקין ולסתם היוצא מהן אסור הני"מ בזמך דוקא והכא
בלא משך איירי הלכך שלא לרצון דהיינו בטמא לא חשיב משקה:
לא לרצון בסתמא ושלא לרצון דגלי דעתיה דאמר לא ניחא לי.
(ט) דתניא התם בכריתות פרק אמרו לו (דף יג.) התיור (ו) לו למגע
טמא מת להניק את צנה וצנה טהור ופריך צנה אמאי טהור כיון
דינק חלב אימתי ליה מחלב וכי תימא לא איתכשר איתכשר בטיפה
המלוכלכת ע"פ הדד ודע"ג. דחלב אשה משקה הוא ואין לרצן
הכשר [משמע ליה] דמה שהוא צפי המינות שהמינות יונק חשיב
כאכול וזרין הכשר לפי שזו מאכלו של תינוק וקאמר דאיתכשר

בטיפה המלוכלכת צפי הדד דהוי משקה כסתם חלב דלאו לאוכל צפי ליה ומשני רב נחמן אמר רבה בר אבהו (י) בתקופה אחת שלא
הניח טיפה המלוכלכת ע"פ הדד אמר רבא שמי תשובות צדק חדא דקא חזינן ליה לפומיה דינוקא דמלא חלבא ועוד מקום חלב מעין
הוא דהא חנן חלב האשה מטמא לרצון ושלא לרצון מאי היא דלא ניחא ליה וקמתי מטמא פי' אלמא חשיבא כמעין מדמטמא שלא לרצון
וכיון דחשוב כמעין גם צפי המינות נמי יהא חשוב כמשקה כמו שאם היה מעין ואין לרצון הכשר כך לרצון לפרש דאח"ל דאינו מוכיר
מעין אלמא כלומר דכמשקה חשיב א"כ מאי לרצון למימר שלא לרצון מאי היא כו' דמדקמתי לרצון מטמא הו"מ למיפך אלמא לרצון
חשיב כי משקה ואשה דמניקה את צנה לרצון הוא אלמא אמר רבא כו' עד ולרבא מקום חלב מעין הוא ולא לרצון הכשר והתנן האשה
שנטף חלב מדדיה ונפל לאויר התנור התנור טמא וקשיא לן צמאי איתכשר ואמר ר' יוחנן בטיפה המלוכלכת ע"פ הדד והשתא קשה
לר"י מאי קאמר צמאי איתכשר דמדדעי הכשר אלמא אוכל חשיב ליה וא"כ אף יטמא אוכל את התנור והא אין אוכל מטמא כלי
ואומר ר"י דה"פ וקשיא לן צמאי איתכשר כלומר לא מציעא שאין התנור טמא אלמא חלב הנוטף מדדיה גופה אמאי יהא טמא הא לא
איתכשר ומשני בטיפה המלוכלכת ע"פ הדד ואותה טיפה עצמה המלוכלכת ע"פ הדד מטמא התנור שהיא חשובה משקה ומשקה מטמא
כלי כדאמרין צפ' קמא דמכילתין (דף יג.) והשתא פריך שפיר לרבא דאמר דאפילו אמר לא ניחא לי מטמא חלב האשה דחשיב משקה
והכא חשיב ליה אוכל אבל לר"י אמר רבה בר אבהו אתי שפיר דהכא דאמר לא ניחא לי ודאי חשיב ליה אוכל ונטף חלב מדדיה
חשיב לא ניחא ליה כיון שהוא נופל לאויר תנור ואזיל לאיבוד דודאי לא ניחא ליה ועוד פריך התם לרבא מדתניא ט' משקין צב
הזיעה וליחה סרוחה והריעי טהורים מכלום דמעט עינו ודם מגפתו וחלב האשה מטמא טומאת משקין צרביעית רוקו חוזה ומימי
רגליו מטמא טומאה חמורה בכל שהוא ואי אמרת מקום חלב מעין הוא חלב צאשה נמי יטמא טומאה חמורה בכל שהוא כוזה
ורוקו וקשה לרבי מאי קפריך לעולם מעין הוא ואפ"ה לא יטמא טומאה חמורה משום דבעינן דומיא דרוק כדאיתא בנדה (ד' יג.) מה
רוק שמתגלגל ויוצא וחוזר ונבלע אף כל שמתגלגל ויוצא וחוזר ונבלע יא חלב צאשה שמתגלגל ויוצא ואינו חוזר ונבלע ותימה
הוא לומר דמה שהוא חוזר ונבלע גרס לו ליחשב כמעין ומכל מקום ודאי כן הוא וזרין לומר דמה שהיה חשוב רבא כמעין
להיות חשיב משקה צפי המינות היינו משום דסלקא דעתיה שחוזר ונבלע ומייתי ראייה מן המשנה דחוזר ונבלע הוא מדקמתי מטמא שלא
לרצון דהיינו אמר לא ניחא לי א"כ חוזר ונבלע הוא דאי לאו הכי אם אמר לא ניחא ליה לא יהיה מטמא והשתא פריך ליה מהכא דאינו חוזר
ונבלע אלמא מקום חלב האשה לאו מעין הוא ופריך אי הכי קשה הא דקמתי מטמא שלא לרצון ומשני מי סברת שלא לרצון דלא ניחא ליה
לא שלא לרצון בטמא דמניוק קרובה גבי חלב אבל אמר לא ניחא ליה טהור והיה דנטף חלב מדדיה ונפל לתוך התנור כדאמר
לא ניחא ליה חשיב דודאי לא ניחא ליה כיון שהלך לאיבוד והא דקאמר שלא לרצון בטמא היינו כשנופל בקערה שאינו הולך לאיבוד
דמהני טעמא דדעתיה דמינוק קרובה גבי חלב לחאשוביה או כמשקה וצפי המינות לעולם כאכול חשיב והשתא קשה לר"י חדא דבשעתא
מסקינן אפכא לרצון בטמא ושלא לרצון דאמר לא ניחא ליה דומיא דהך דזיתים וענבים הוי ההוא דחלב האשה דאי לאו הכי לא שיך
למימר יוכיחו וכ"כ ס"ל כאיבעית אימא דאמר שאני סלי זיתים וענבים כיון דלאיבוד קיימא אפקורי מפקר להו אכתי קשה דדומיא דהכי
אית לן למימר בחלב האשה דאזיל לאיבוד וא"כ היינו באומר לא ניחא ליה והתם מטמא דוקא סתמא אבל לא ניחא ליה טהור ועוד קשה
לרבי מאי קאמר התם אלמא קשה הא מתני' וקאמר נמי מי סברת שלא לרצון לא ניחא ליה וקאמר דלא ניחא (ט) טהור ואמאי והא טמא
שלא לרצון טמא היינו משום דחשיב דם מגפתו דדם נעקר ונעשה חלב כדפי' לעיל וא"כ גם אמר לא ניחא ליה נמי יהא טמא. מ"ר:

**עין משפט
גד מצוה**

ח א מיי פ"ה מהלכות
כלאים הל"ח טושיע
יודי' סומן לרו ספי' ר'י:
ב ב מיי פ"ז מהלכות
מקואות הלכה א סג
עקי רמח:
ג ג מיי טו והלכה ט סג
ט טושיע יודי' סומן רח
ספי' טו:
יא ד מיי פ"י מהלכות
טוהלת אוכלין הלכה יג
ופ"א הלכה ו:
יב ה מיי פ"ח מהלכות
ענת הל"י סגג לאין
סה טור שו"ע א"ח סומן
עכ ספי' ד:
יג ו ד מיי טו וסג טס
טור שו"ע א"ח סומן
מק:
יד ה ט מיי פ"ח מהל'
טוהלת אוכלין הל"ב:
טוהלת אוכלין הל"ב:
טוהלת אוכלין הל"ב:
טוהלת אוכלין הל"ב:

גליון הש"ס

רש"י ר"ח לתוך הקריחה
ואין זה דרך פירוקו. עין
לעיל דף עג ע"ב מוספת
ד"ה מפק:

מוסף רש"י

ר"א אומר קדש. דה"ג
אשתן נסתת כלאים נחלל
בהמה היו כלאים כהם משם
לא טורח כהן כלאים. ופי' כל
מקיים לוקח. דרש"ש ג' נחמ"ק
(ג) כלאים שר' לא (והש"ס
ב"ב טו). שכן בברייתא.
וענין כהן רובא דעמל' אולי
מטען מקיימין שדות נחללין
(טו). מעיקול בית הבר.
עשוין כהן קופה מסוכנת
במזוזה וחתי פחית' היתים
טמן הגפת כאלוה עקול ומניח
עלו ויבניו ומכירו להולין
המשקה השאר (ע"י שו"ע).
בטיפה המלוכלכת על פי
החד. טיפה שפי' הד
מלוכלך נה' דהיא' ודאי
מנשך לנשך המל' הולך דרך
עם. דהא לא קיימ' לאלימ'
מיק' (בריוח ג').

מוסף תוספות

א. דע"פ א. מוס' הל"ט.
ב. [דהתם] משמע דעל
אזרח נמי אמר בטלה
דעתו וכו'. מוס' לעיל כ:
ד"ה ושמ"ל ג. [ואם היה
לזה רוב גמלים הוה נמי
מקיימי, אבל בית מנשיא
דחזו גבורא בטלה דעתו
אצ"ג לתנא דברייתא. רש"י.
היה להם רמזים הברה
היה סומן. מוס' לעיל
כ:
ג. ד"ה ושמ"ל. ד. דהוסיף
להו. רש"י. ה. והיכי שרי
לחו תנא דברייתא. רש"י.
ו. אבל לא להוציא מן
המשקה. רש"י. ז. [ואפי'
המצא לומר דמשקה אבא
לאוכל כאוכל דמי, מ"מ.
רש"י. ח. והיינו דקאמר
מברבי רבנו גלמודי,
כלומר דמהאי טעמא
דשרית אשכול בשבת
משום דמצי אכיל ליה. עו
בירוש נמי מצי אכיל ליה.
מוס' הל"ט.

רב נסים גאון

פירק עשרים ושנים
הבית שנשבר
רבא אמר משום דהוה דבר
שאין עושין ממנו מקוה
לכתחילה וכל דבר שאין
עושין ממנו מקוה
לכתחילה פוסל את המקוה
בשינוי מצאו. עיקר דיליה

במזוזה כהנים מקוה מים לא
יוס [פ"ח] חומר במשקין שאין להן
טרת הגוף ואין להן טרה
מטומאן ואין טהורין בגוף
ופוסלין את המקוה בשינוי מראה
מה שאין כן במים. כדאמר ר' יוחנן
בטיפה על פי הדד. משכח לה
במס' כריתות בפי' אמרו לו
אבל חלב (ף ג') ולרוב
מקוה חלב מעין הוא ולא צריך
הכשר והתן האשה [שנפול]
(שולח) מרדיה ונפל לאיורי תור,
תור טמא. וקמ"ל אין במאי
איחבשר ויאמר ר' יוחנן בטיפה
מלוכלכת ע"פ הדד.

קמ"ד: חבית פרק שנים ועשרים שבת

מי דמי ערביא אתרא הוא. הו"מ למיפך הניחא לרבי אליעזר
לרבנן מאי איכא למימר אלף^א פריך דאפילו לרבי אליעזר לא ניחא
ומה שקשה מאנשי הוול דפרק המצניע^ב (לעיל דף כג:) פירשתי
סם (ד"ה ואת"ל ג'). ה"ב בין דאחשביה הוה להו משקה. תמילה
ס"ד דסומטין כפגעיין כו' היינו סמיטה ממש אבל
השמה אי אפשר לומר דהא פשיטא
דאסור דכיון דלחשביה הוה להו
משקה^ה אלא סומטין דקתני היינו
בלתיי"ר בלע"ז למתק הפרי' כדפי'
בגומט' **אמר אביי ר' יעקב**
היא. קשה לי לימא דהאי מוחל
דקתני היינו במוחל היוולא מעקול
צית הדד ודברי הכל וכי מימא
מדקתני מוחל סממא משמע דכל
מוחל איירי לא היא דע"כ אפי' לרבי
יעקב לא איירי בכל מוחל דהא מודה
דמוחל היוולא תמילה טהור י"ל
דמוחל היוולא מעקול צית הדד לא
הוה קרינן ליה מוחל סמס כיון דאי
אפשר לו בלא לחשביה סמט:

חולב אדם עז כו'. נראה לר"ם
דהיינו דווקא ציי"ט דחויא
צהמה לאכילה הוה כמו אוכלא
דאיפרת אבל צבנת לא חויא לשחיטה'^א
כמו דש חשיבא סבהמה היא כפסולת
וכשולא הוה כנוטל אוכל מתוך
פסולת וכן משמע צבה"ג דציי"ט
איירי ומיהו סמיטת זיתים וענבים
דשרי לעיל לתוך הקדירה היינו אפי'
צבנת כיון דאשכול חויא לאכילה^ב.
כביצה

תדרין שסחמן ונתנן במקוה פוסלין את המקוה בשינוי מראה והא לאו
בני סחיטה ניהו אלא מאי אית לך למימר כיון דאחשבינהו הוה להו משקה
ה"ג כיון דאחשבינהו הוה להו משקה רב פפא אמר משום דהוה דבר שאין
עושין ממנו מקוה לכתחילה וכל דבר שאין עושין ממנו מקוה לכתחילה
פוסל את המקוה בשינוי מראה^ה תנן התם ינפל לתוכו יין או חומץ ומוחל
ושינה מראיו פסול מאן תנא דמוחל משקה הוא אמר אביי רבי יעקב היא
^הדתניא ר' יעקב אומר דמוחל הרי הוא כמשקה ומה טעם אמרו מוחל היוצא
בתחלה טהור לפי שאינו רוצה בקיומו ר"ש אומר מוחל אינו כמשקה ומה
טעם אמרו מוחל היוצא מעיקול בית הבר טמא לפי שאי אפשר לו בלא
יצחצוחו שמן מאי בנייהו איכא בנייהו דאתי בתר איצחצוחא רבא אמר משום
דהוה דבר שאין עושין הימנו מקוה ופוסל את המקוה בשינוי מראה אמר רב
יהודה אמר שמואל ה"סוחט אדם אשכול של ענבים לתוך הקדרה אבל לא לתוך
הקערה אמר רב חסדא מדברי רבינו גלמוד^ו חולב אדם עז לתוך הקדרה אבל
לא לתוך הקערה ואלמא קסבר משקה הבא לאוכל אוכל הוא מתיב רמי
בר חמא^ז חוב שחולב את העז החלב טמא ואי אמרת משקה הבא לאוכלין
אוכל הוא במאי איתכשר^ח כדאמר ר' יוחנן בטיפה המלוכלכת ע"פ הדד הכא
נמי בטיפה המלוכלכת ע"פ הדד מתיב רבינא^ט טמא מת שסחט זיתים וענבים
כביצה

פוסל את המקוה בשינוי מראה: נפל לתוכו. של מקוה יין או חומץ: או מוחל. והוא כמין מים וזו מן היתים. וג' מינים יש בו כשטוען מתמילה צמעתן להתמסם ולהתבשל מאיליהן מוחל זו מהן והוא לול כמים ולאחר שעמדו ימים ודחקו זה את זה חזר מוחל לזוב מהן והוא קרוי להיות כשמן ולאחר שעזרן להוציא שמן צבית הדד ומסתהה התפוח של גפת צפקלים שהוא אגוד צהן צבית הדד חוזר מוחל וזו מהן: מאן תנא דמוחל משקה הוא. קס"ד דאין מקוה נפסל אלא על ידי משקה ואפילו בשינוי מראה: צמחילה. צמחילת טעניתן ע"ז וזמין: מעקול צים הדד. לאחר שנסחט שמנו או לפני סמיטתו: מאי צבייהו. צמחי פליגי והאילי ומרוייהו מורדו דמוחל היוולא צמחילה טהור והיוולא מעקול צית הדד טמא צמחיה מוחל מחלקו דלמר הוה משקה וטמא ולמר לא הוה משקה וטהור: דאפי צמר אייטסא. לאחר שהמחילו להתמסם ודחקו זה את זה ונסתהה הכומר ימים: רבא אמר. קמיימא דקתני מוחל פוסל מקוה דברי הכל הוה ומשום דהוה כו': לסוך הקדרה. של תבשיל לתקנו דמוכחא מילתא דלאו למשקה צעי ליה אלא לאוכל^ו ואין זה דרך פריקתו והוה כמפריד אוכל מאוכל: אכל לא לסוך הקערה. דומנין דלמשקה קאי ופך על גז דבקערה לא שתי איניש לא מוכחא מילתא ואיכא איסור: אלמא. מדקאמר סוחט לתוך הקדרה קסבר כו': החלב טמא. שהזב טמא כל דבר צמחא והרי היסט הקילוח ולא קמפליג צין לתוך הקדרה צין לתוך הכוס: ואי אמרם אוכל הוא. הא אין אוכל מקבל טומאה של כהן דהא והאי צמחי איתכשר: כדאמר רבי יוחנן. צמכסת כריתות גצי האשה שנטף חלב מדדיה: בטיפה המלוכלכת על פי הדד. טיפה ראשונה מלכלכת צה פי הדד צדעת ונוחה ליחלב וההיא הוה משקה וטהור

כדגרסינן בפי'ק המפקדו. אמר ר' יהודה אמר שמואל סוחט אדם אשכול של ענבים לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה. אמר רב חסדא מדברי רבינו גלמוד חולב אדם עז לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה, אלמא קא סבר משקה הבא לאוכל אוכל הוא. ואתיב רמי [רב חמא] זב שחלב עז, החלב טמא, כלומר טימאו הוב בגנייתו. ואם תאמר אוכל הוא במאי איתכשר, ופרקינן כו' יוחנן דאמר איתכשר בטיפה המלוכלכת על פי הדד שנפסלה מאוכל והיא מכשרת כמשקה. ואותיב רבינא טמא מת שסחט זיתים וכו'. ופרקי' בסוחט לתוך הקערה שהוא רדאי משקה. ומפני מה לא פריך פירוך זה לגבי חלב עז, חזאי מתיב מלחא טעמי קאמר.

כפגעיין. פרוני"ש בלע"ז. ולהוציא מימיהן לשמות: **וצפרישין.** קוידוין"ץ. **ועוורדין.** קורמ"ש דלאו אורחיהו צהכי ואין כלן משום דש: **אכל לא ברמונים.** דאורחיהו צהכי: **ושל צים מנשיא.** היו רגילין לסחוט רמונים צחול. אלמא איכא דסחיט להו הלכך צבנת אסור: **אלא מאי איה לך למימר.** לר' יהודה כיון דלאו בני סמיטה כו' וכי היכי דלרבי יהודה שרי לכתחילה מהאי טעמא מהשתא אפי' תימא רבנן ושרו ליה מנשיא טעמא: **מנשיא סנא הוא.** צמחיה וכי איהו פליג למימר דצבנת אסור דתימא הלכתא כותמיה והא לא הוהכר אלא לדברי התנא לראיה דהאי תנא הוא קצר כותמיה: **ופ"ס.** הא דלמר הלכה כשל צית מנשיא ה"ק הלכה כהאי תנא דלמר צרימונים האילי וקאי מנשיא כותמיה דסומטין רימונים צחול אלמא בני סמיטה ניהו: **הו רוצא דעמלא.** דמשום איהו לחודיה נשווי דרך רמונים לסמיטה: **קוליס.** קרדו"ש: **מקדש.** את התצוה משום כלאים דוריעה הוא: **ואמר רבי חנינא כו'.** אלמא משום חד מקוס דלחשבינהו משוין להו דבר חשוב: **אסרא.** הוא ותשציות דרבי' הוה חשיבותא: **הנא.** חד גברא לחודיה הוה נימא בטלה דעמו: **אלא היינו טעמא.** דרב נחמן דלמר הלכה אין סוחטין: **כרז הסדא.** אע"ג דלעמלא לא תשיב כיון דלחשבי איהו הוה לדדיה משקה. והכי מפרש רב נחמן לצרייתא לעיל סוחטין כפגעיין וצפרישין למתק הפרי ולא לזוך המשקה אכל לא צרימונים ואפילו למתקן^ה דשל צית מנשיא הוה סוחטין) צחול לזוך משקה הלכך צבנת אסור אפי' למתק האילי ואיכא חד דעזד לשם משקה. ולא משום דמנשיא רוצא דעמלא אלא חיישין אי שרית ליה למתק אחי למעמד לשום משקה וכיון דאיהו מתבט ליה הוה משקה ומיחייב אכל כפגעיין ליכא למיחש^ו דאין אדם עושה אותו למשקה: **בשינוי מראה.** לא צלשת לוגין דלא הוזכרו שלש לוגין אלא צמית שאובין אכל שאר משקין לא פסלי אפי' נשתנה מראה המקוה על ידיהן: **רב פפא אמר.** טעמא דתדרין לאו משום חשיבותא דלחשבינהו הוא ולעולם לאו משקה ניהו והא דמפסלי משום דכל דבר שאין עושין ממנו מקוה שאינו מים או שלג או צד

כפגעיין. יש מי שאומר כסרגיל. ובפרישין ובעוורדין אבל לא ברמונים. ואוקימנא אפילו תימא רבנן כיון דלא בני סחיטה ניהו אפילו לכתחילה. ושל בית מנשיא היו סוחטין בחול ברמונים ועושין ממנו יין לרמונים, כלומר שהרמונים בני סחיטה ניהו כותמיה וענבים וטורח לסחוט בשבת. אמר רב נחמן הלכה כשל בית מנשיא בן מנחם. ואוקימנא הוה וכל מנשיא תנא הוא. ואוקימנא דאי תנא דאמר סוחטין כפגעיין ובפרישין ובעוורדין אבל לא ברמונים. (וחבר לה

כפגעיין. יש מי שאומר כסרגיל. ובפרישין ובעוורדין אבל לא ברמונים. ואוקימנא אפילו תימא רבנן כיון דלא בני סחיטה ניהו אפילו לכתחילה. ושל בית מנשיא היו סוחטין בחול ברמונים ועושין ממנו יין לרמונים, כלומר שהרמונים בני סחיטה ניהו כותמיה וענבים וטורח לסחוט בשבת. אמר רב נחמן הלכה כשל בית מנשיא בן מנחם. ואוקימנא הוה וכל מנשיא תנא הוא. ואוקימנא דאי תנא דאמר סוחטין כפגעיין ובפרישין ובעוורדין אבל לא ברמונים. (וחבר לה

כדגרסינן בפי'ק המפקדו. אמר ר' יהודה אמר שמואל סוחט אדם אשכול של ענבים לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה. אמר רב חסדא מדברי רבינו גלמוד חולב אדם עז לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה, אלמא קא סבר משקה הבא לאוכל אוכל הוא. ואתיב רמי [רב חמא] זב שחלב עז, החלב טמא, כלומר טימאו הוב בגנייתו. ואם תאמר אוכל הוא במאי איתכשר, ופרקינן כו' יוחנן דאמר איתכשר בטיפה המלוכלכת על פי הדד שנפסלה מאוכל והיא מכשרת כמשקה. ואותיב רבינא טמא מת שסחט זיתים וכו'. ופרקי' בסוחט לתוך הקערה שהוא רדאי משקה. ומפני מה לא פריך פירוך זה לגבי חלב עז, חזאי מתיב מלחא טעמי קאמר.

מסורת הש"ס

א [לעיל כג. וסס נאמן,
ב כלאים פ"ה מ"ח צ"ב קני:
ג [ג"ל גלמוד, ד] מקואות
פ"ז מ"ד. ט) מוסף דטהרות
פרק ג' (א) [ע"ל מוסף עג: ד"ה
מפרק וכו']. ז) טהרות פ"ג
מ"ג, ח) כריתות יג. ספחים
לג: ט) טהרות פ"ג מ"ג,
י) ג"ס א"ח רימונים.

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה ככז מסלף
וה' ואפילו למתק הוראלי
דשל צית וכו': ב) בא"ד
למשא לחכי דלון אדם:

לעזי רש"י

פרו"ש [פרו"ש].
שופ"ט.
קוידוין"ץ [קוידוין"ץ].
הובש"ט (פירוה).
קורמ"ש [קורמ"ש].
פירוה חוזרה.
קרדו"ש [קרדו"ש].
פירוה של קרדה.

רבינו הגנאל

בפגעיין. יש מי שאומר כסרגיל. ובפרישין ובעוורדין אבל לא ברמונים. ואוקימנא אפילו תימא רבנן כיון דלא בני סחיטה ניהו אפילו לכתחילה. ושל בית מנשיא היו סוחטין בחול ברמונים ועושין ממנו יין לרמונים, כלומר שהרמונים בני סחיטה ניהו כותמיה וענבים וטורח לסחוט בשבת. אמר רב נחמן הלכה כשל בית מנשיא בן מנחם. ואוקימנא הוה וכל מנשיא תנא הוא. ואוקימנא דאי תנא דאמר סוחטין כפגעיין ובפרישין ובעוורדין אבל לא ברמונים. (וחבר לה

כדגרסינן בפי'ק המפקדו. אמר ר' יהודה אמר שמואל סוחט אדם אשכול של ענבים לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה. אמר רב חסדא מדברי רבינו גלמוד חולב אדם עז לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה, אלמא קא סבר משקה הבא לאוכל אוכל הוא. ואתיב רמי [רב חמא] זב שחלב עז, החלב טמא, כלומר טימאו הוב בגנייתו. ואם תאמר אוכל הוא במאי איתכשר, ופרקינן כו' יוחנן דאמר איתכשר בטיפה המלוכלכת על פי הדד שנפסלה מאוכל והיא מכשרת כמשקה. ואותיב רבינא טמא מת שסחט זיתים וכו'. ופרקי' בסוחט לתוך הקערה שהוא רדאי משקה. ומפני מה לא פריך פירוך זה לגבי חלב עז, חזאי מתיב מלחא טעמי קאמר.

